

Zmiany w kosztach postępowania egzekucyjnego w administracji

Dowiedz się więcej na www.ksiegarnia.beck.pl

Rozdział III. Pojęcie kosztów egzekucyjnych i podstawowe zasady ich naliczania i poboru

1. Porównanie zmian w zakresie regulacji dotyczących kosztów egzekucyjnych

Ustawodawca, wykonując zalecenia zawarte w przywoływanym już wyroku TK (SK 31/14, Legalis), zdecydował się wprowadzić do systematyki kosztów egzekucyjnych w administracji szereg nowych rozwiązań. W niniejszym rozdziale zostaną omówione regulacje prawne dotyczące kosztów egzekucyjnych, bez względu na to, co się na nie składa. Nowe regulacje dotyczą m.in.: wyeliminowania obowiązku zaokrąglenia należności pieniężnych dochodzonych tytułem wykonawczym, pojęcia kosztów egzekucyjnych, sposobu wydawania postanowień w sprawie kosztów, rozliczania tych kosztów między organami oraz możliwości dochodzenia kosztów egzekucyjnych w ponownie wszczętej egzekucji.

Tabela 1. Porównanie przepisów przed zmianą i po zmianie 20.2.2021 r.

Przepis EgzAdmU	Treść obowiązująca do 19.2.2021 r.	Treść obowiązująca od 20.2.2021 r.
Art. 2 § 1	pkt 9a – nowy przepis	§ 1. Egzekucji administracyjnej podlegają następujące obowiązki: 9a) koszty egzekucyjne i koszty upomnienia;
Art. 27a	§ 1. W tytule wykonawczym wykazuje się należności pieniężne po zaokrągleniu do pełnych dziesiątek groszy. § 2. Przepis § 1 stosuje się również do odsetek z tytułu niezapłacenia w terminie należności pieniężnej i kosztów egzekucyjnych.	przepis uchylony

Przepis EgzAdmU	Treść obowiązująca do 19.2.2021 r.	Treść obowiązująca od 20.2.2021 r.
	<p>§ 3. Zaokrąglenie następuje w ten sposób, że kwoty wynoszące:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) mniej niż 5 groszy pomija się; 2) 5 i więcej groszy podwyższa się do pełnych dziesiątek groszy. <p>§ 4. Zaokrąglenie, o którym mowa w § 1 i 2, stosuje się w każdym przypadku częściowej realizacji egzekwowanej należności pieniężnej, odsetek z tytułu niezapłacenia jej w terminie oraz kosztów egzekucyjnych.</p> <p>§ 5. Różnice występujące w końcowym rozliczeniu kwot uzyskanych z egzekucji, wynikające z zaokrąglenia, traktuje się odpowiednio jako kwoty należne albo umorzone z mocy prawa.</p>	
Art. 64ba	nowy przepis	Wygaśnięcie obowiązku, którego dotyczy tytuł wykonawczy, po wszczęciu postępowania egzekucyjnego nie zwalnia z obowiązku zapłaty kosztów upomnienia i kosztów egzekucyjnych.
Art. 64c	<p>§ 1. Oplaty, o których mowa w art. 64 § 1 i 6 oraz w art. 64a, wraz z wydatkami poniesionymi przez organ egzekucyjny stanowią koszty egzekucyjne. Koszty egzekucyjne, z zastrzeżeniem § 2–4, obciążają zobowiązanego.</p> <p>§ 2. Jeżeli tytuł wykonawczy zawiera wady uniemożliwiające przeprowadzenie postępowania egzekucyjnego, które nie mogły być znane organowi egzekucyjnemu w chwili skierowania tego tytułu do egzekucji, wierzyciel niebędący jednocześnie organem egzekucyjnym obowiązany jest uiścić, tytułem zwrotu wydatków poniesionych przez organ egzekucyjny, kwotę wynoszącą 3 zł 40 gr.</p> <p>§ 2a. Przepisu § 2 nie stosuje się do państwa członkowskiego lub państwa trzeciego.</p> <p>§ 2b. Przepisu § 2 nie stosuje się do Państwowej Inspekcji Pracy.</p> <p>§ 3. Jeżeli po pobraniu od zobowiązanego należności z tytułu kosztów egzekucyjnych okaże się, że wszczęcie i prowadzenie egzekucji było niezgodne z prawem, należności te, wraz z naliczonymi od dnia ich pobrania odsetkami ustawowymi, organ egzekucyjny zwraca zobowiązanemu, a jeżeli niezgodne z prawem wszczęcie i prowadzenie egzekucji spowodował wierzyciel, obciąża nimi wierzyciela.</p>	<p>§ 1. Oplata manipulacyjna, opłata egzekucyjna, opłata za czynności egzekucyjne i wydatki egzekucyjne stanowią koszty egzekucyjne.</p> <p>§ 2. Koszty egzekucyjne obciążają zobowiązanego. Pokrycie przez wierzyciela kosztów egzekucyjnych powstałych w postępowaniu egzekucyjnym umorzonym z przyczyny określonej w art. 59 § 2 nie stanowi przeszkody w dochodzeniu tych kosztów od zobowiązanego, na wniosek tego wierzyciela, w ponownie wszczętej egzekucji administracyjnej.</p> <p>§ 3. Wierzyciel pokrywa koszty egzekucyjne, jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nie mogą być wyegzekwowane od zobowiązanego; 2) spowodował niezgodne z prawem wszczęcie lub prowadzenie egzekucji administracyjnej; 3) organ egzekucyjny nie przystąpił do egzekucji administracyjnej na podstawie art. 29 § 2 pkt 1 i 3. <p>§ 4. W przypadku, o którym mowa w § 9 pkt 2 lit. d, wierzyciel w egzekucji przejętej przez organ egzekucyjny ponosi powstałe w prowadzonej łącznie egzekucji: opłatę egzekucyjną, o której mowa w art. 64 § 5, opłatę za czynność egzekucyjną, o której mowa w art. 64 § 10 pkt 2, oraz wydatki egzekucyjne.</p>

1. Porównanie zmian w zakresie regulacji dotyczących kosztów...

Przepis EgzAdmU	Treść obowiązująca do 19.2.2021 r.	Treść obowiązująca od 20.2.2021 r.
	<p>§ 3a. <i>(uchylony)</i></p> <p>§ 3b. <i>(uchylony)</i></p> <p>§ 4. Wierzyciel pokrywa koszty egzekucyjne, jeżeli nie mogą być one ściągnięte od zobowiązanego.</p> <p>§ 4a. <i>(uchylony)</i></p> <p>§ 4b. Nieściągnięte od zobowiązanego wydatki egzekucyjne, poniesione w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym na podstawie jednolitego tytułu wykonawczego, zagranicznego tytułu wykonawczego albo tytułu wykonawczego obejmującego należności pieniężne, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 8 lit. g, organ egzekucyjny lub rekwizycyjny pokrywa bezpośrednio z budżetu państwa.</p> <p>§ 4c. <i>(uchylony)</i></p> <p>§ 4d. Nie obciąża się kosztami egzekucyjnymi oraz kwotą, o której mowa w § 2, wierzyciela będącego naczelnikiem urzędu skarbowego, ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, ministrem właściwym do spraw instytucji finansowych albo ministrem właściwym do spraw budżetu, jeżeli organem egzekucyjnym prowadzącym postępowanie był naczelnik urzędu skarbowego. Wydatki egzekucyjne poniesione przez organ egzekucyjny są pokrywane z budżetu państwa.</p> <p>§ 4e. Koszty egzekucyjne zabezpieczone zastawem skarbowym lub hipoteką przymusową mogą być pokryte również przez aktualnego właściciela przedmiotu zastawu skarbowego lub hipoteki przymusowej niebędącego zobowiązanym.</p> <p>§ 5. Egzekucja kosztów egzekucyjnych następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Przy egzekucji kosztów egzekucyjnych nie pobiera się opłat za czynności egzekucyjne.</p> <p>§ 6. Koszty egzekucyjne powstałe w egzekucji należności pieniężnej są dochodzone na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego na tę należność, chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.</p> <p>§ 6a. Organ egzekucyjny zawiadamia: 1) zobowiązanego o wysokości kosztów egzekucyjnych na wniosek złożony w terminie 6 miesięcy od dnia: a) wyegzekwowania wykonania obowiązku, a w przypadku wyegzekwowania obowiązku w egzekucji z nieruchomości</p>	<p>§ 5. Nie obciąża się wierzyciela kosztami egzekucyjnymi powstałymi w postępowaniu egzekucyjnym, jeżeli wierzyciel jest jednocześnie organem egzekucyjnym prowadzącym to postępowanie, chyba że koszty egzekucyjne powstały w egzekucji prowadzonej przez inny organ egzekucyjny.</p> <p>§ 6. Organ egzekucyjny działający w ramach państwowej jednostki budżetowej lub będący państwową jednostką budżetową nie obciąża kosztami egzekucyjnymi wierzyciela działającego w ramach państwowej jednostki budżetowej lub będącego państwową jednostką budżetową. Wydatki egzekucyjne poniesione przez organ egzekucyjny, działający w ramach państwowej jednostki budżetowej lub będący państwową jednostką budżetową, są pokrywane z budżetu państwa.</p> <p>§ 7. Niewyegzekwowane od zobowiązanego wydatki egzekucyjne, poniesione w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym na podstawie jednolitego tytułu wykonawczego, zagranicznego tytułu wykonawczego albo tytułu wykonawczego obejmującego należności pieniężne, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 8 lit. g, organ egzekucyjny pokrywa z budżetu państwa.</p> <p>§ 8. W przypadkach, o których mowa w art. 80 i art. 81 ustawy o wzajemnej pomocy, organ egzekucyjny może wystąpić do państwa członkowskiego lub państwa trzeciego o przekazanie na rachunek tego organu wydatków egzekucyjnych poniesionych w związku z realizacją wniosku o odzyskanie należności pieniężnych wraz z wypłaconymi odsetkami od zwróconych należności pieniężnych, przedstawiając ich zestawienie, jeżeli wszczęcie lub prowadzenie egzekucji administracyjnej należności pieniężnych będących przedmiotem zwrotu spowodowało państwo członkowskie lub państwo trzecie. Postanowienia o wysokości wydatków egzekucyjnych obciążających wierzyciela nie wydaje się.</p> <p>§ 9. Organ egzekucyjny wydaje postanowienie w sprawie wysokości kosztów egzekucyjnych: 1) na wniosek zobowiązanego złożony w terminie 30 dni od dnia: a) wyegzekwowania w całości obowiązku, kosztów upomnienia i kosztów egzeku-</p>

Przepis EgzAdmU	Treść obowiązująca do 19.2.2021 r.	Treść obowiązująca od 20.2.2021 r.
	<p>– od dnia, w którym postanowienie o przyznaniu własności nieruchomości stało się ostateczne,</p> <p>b) w którym postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego stało się ostateczne;</p> <p>2) wierzyciela o wysokości kosztów egzekucyjnych w terminie miesiąca od dnia doręczenia wierzycielowi ostatecznego postanowienia umarzającego postępowanie egzekucyjne, jeżeli koszty egzekucyjne obciążają wierzyciela.</p> <p>§ 7. Organ egzekucyjny wydaje postanowienie w sprawie kosztów egzekucyjnych na wniosek wierzyciela lub zobowiązanego, złożony w terminie 14 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o wysokości kosztów egzekucyjnych, o którym mowa w § 6a. Na postanowienie to przysługuje zażalenie.</p> <p>§ 7a. W przypadkach określonych w art. 80 i art. 81 ustawy o wzajemnej pomocy organ egzekucyjny może wystąpić do państwa członkowskiego lub państwa trzeciego o przekazanie na rachunek tego organu wydatków egzekucyjnych poniesionych w związku z realizacją wniosku o odzyskanie należności pieniężnych wraz z wypłaconymi odsetkami od zwróconych należności pieniężnych, przedstawiając ich zestawienie, jeżeli wszczęcie lub prowadzenie egzekucji administracyjnej należności pieniężnych będących przedmiotem zwrotu spowodowało państwo członkowskie lub państwo trzecie.</p> <p>§ 7b. W przypadku, o którym mowa w § 7a, nie wydaje się postanowienia o wysokości wydatków egzekucyjnych obciążających wierzyciela.</p> <p>§ 8. <i>(uchylony)</i></p> <p>§ 9. Środki pieniężne pochodzące z wyegzekwowanych kosztów egzekucyjnych, w tym powstałych w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym na podstawie jednolitego tytułu wykonawczego albo zagranicznego tytułu wykonawczego, przypadają na rzecz tego organu, który je uzyskał.</p> <p>§ 10. Jeżeli koszty egzekucyjne zostały pokryte przez wierzyciela, środki pieniężne uzyskane z tego tytułu przypadają na rzecz organu, który dokonał czynności egzekucyjnych powodujących powstanie tych kosztów, z zastrzeżeniem § 11.</p>	<p>cyjnych, a w przypadku wyegzekwowania w całości obowiązku w egzekucji z nieruchomości – od dnia, w którym postanowienie o przyznaniu własności nieruchomości stało się ostateczne,</p> <p>b) zapłaty w całości należności pieniężnej, odsetek z tytułu niezapłacenia jej w terminie, kosztów upomnienia i kosztów egzekucyjnych,</p> <p>c) w którym postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego stało się ostateczne;</p> <p>2) z urzędu, jeżeli koszty egzekucyjne obciążają wierzyciela niebędącego jednocześnie organem egzekucyjnym, niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia wydania:</p> <p>a) zawiadomienia o przyczynach nieprzystąpienia do egzekucji, jeżeli nie wydano postanowienia o nieprzystąpieniu do egzekucji,</p> <p>b) postanowienia o nieprzystąpieniu do egzekucji,</p> <p>c) postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego,</p> <p>d) postanowienia o zakończeniu egzekucji, o którym mowa w art. 62f § 1.</p> <p>§ 10. Na postanowienie w sprawie wysokości kosztów egzekucyjnych przysługuje zażalenie.</p> <p>§ 11. Wierzyciel dokonuje zapłaty kosztów egzekucyjnych organowi egzekucyjnemu nie później niż w terminie 14 dni od dnia, w którym postanowienie w sprawie wysokości kosztów egzekucyjnych stało się ostateczne.</p>

1. Porównanie zmian w zakresie regulacji dotyczących kosztów...

Przepis EgzAdmU	Treść obowiązująca do 19.2.2021 r.	Treść obowiązująca od 20.2.2021 r.
	<p>§ 11. Jeżeli czynności egzekucyjne powodujące powstanie kosztów, o których mowa w art. 64 § 1 pkt 2–6 i § 6, zostały dokonane przez więcej niż jeden organ egzekucyjny lub rekwizycyjny, uzyskane z tego tytułu środki pieniężne rozdziela się między te organy w proporcji odpowiadającej stosunkowi wyegzekwowanych przez nie kwot do kwot wyegzekwowanych w całym postępowaniu egzekucyjnym. Przepis art. 64 § 3 stosuje się odpowiednio.</p> <p>§ 11a. W przypadku zbiegu egzekucji administracyjnych do tej samej rzeczy albo prawa majątkowego koszty egzekucyjne przypadają na rzecz tych organów egzekucyjnych, które dokonały poszczególnych czynności powodujących powstanie tych kosztów.</p> <p>§ 12. Rozliczenia, o którym mowa w § 11, dokonuje organ egzekucyjny kończący postępowanie egzekucyjne, nie później niż w terminie 30 dni od dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego. Rozliczenie może być dokonane za zgodą wierzyciela przez potrącenie wzajemnych należności. Na postanowienie w sprawie rozliczenia kosztów przysługuje zażalenie organom, których dotyczy to rozliczenie.</p>	
Art. 64ca	nowy przepis	<p>§ 1. Koszty egzekucyjne powstałe w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego na należność pieniężną są dochodzone na podstawie tego tytułu, chyba że ustawa stanowi inaczej.</p> <p>§ 2. W ponownie wszczętej egzekucji administracyjnej mogą być dochodzone koszty egzekucyjne powstałe w postępowaniu egzekucyjnym umorzonym z przyczyny określonej w art. 59 § 2:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) na wniosek wierzyciela – jeżeli zostały pokryte przez tego wierzyciela, 2) z urzędu – jeżeli nie zostały uprzednio umorzone <p>– niezależnie od kosztów egzekucyjnych powstałych w ponownie wszczętym postępowaniu egzekucyjnym.</p>
Art. 64cc	nowy przepis	<p>Koszty egzekucyjne wyegzekwowane lub uzyskane w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym na podstawie porozumienia, o którym mowa w art. 30 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej lub art. 64a</p>

Przepis EgzAdmU	Treść obowiązująca do 19.2.2021 r.	Treść obowiązująca od 20.2.2021 r.
		ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, przypadają na rzecz jednostki samorządu terytorialnego, związku takich jednostek lub zarządu związku międzygminnego, któremu naczelnik urzędu skarbowego powierzył prowadzenie postępowania egzekucyjnego. Przepisy art. 64cb § 1, 2 i 4 stosuje się.
Art. 64ce	nowy przepis	W przypadku wyegzekwowania od zobowiązanego w ponownie wszczętej egzekucji administracyjnej kosztów egzekucyjnych pokrytych przez wierzyciela po umorzeniu postępowania egzekucyjnego z przyczyny określonej w art. 59 § 2, koszty te podlegają niezwłocznie zwrotowi temu wierzycielowi. Przepisu art. 64cd nie stosuje się.
Art. 115	<p>§ 1. Z kwoty uzyskanej z egzekucji zaspokajają się w następującej kolejności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) koszty egzekucyjne i koszty upomnienia; 2) należności zabezpieczone hipoteką morską lub przywilejem na statku morskim; 3) należności zabezpieczone hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym i zastawem skarbowym albo korzystające z ustawowego pierwszeństwa oraz prawa, które ciążyły na nieruchomości przed dokonaniem w księdze wieczystej wpisu o wszczęciu egzekucji lub przed złożeniem do zbioru dokumentów wniosku o dokonanie takiego wpisu; 4) należności, do których stosuje się przepisy działu III Ordynacji podatkowej, oraz należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, o ile nie zostały zaspokojone w trzeciej kolejności; 5) <i>(uchylony)</i> 6) inne należności i odsetki, z zastrzeżeniem § 2a i 3. <p style="text-align: right;">[...]</p> <p>§ 7 – nowy przepis § 8 – nowy przepis § 9 – nowy przepis</p>	<p>§ 1. Z kwoty uzyskanej z egzekucji zaspokajają się w następującej kolejności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opłatę manipulacyjną; 1a) opłatę za czynności egzekucyjne; 1b) wydatki egzekucyjne; 1c) koszty egzekucyjne powstałe w postępowaniu egzekucyjnym umorzonym z przyczyny określonej w art. 59 § 2 w przypadku, o którym mowa w art. 64ca § 2; 1d) opłatę egzekucyjną; 1e) koszty upomnienia; 2) należności zabezpieczone hipoteką morską lub przywilejem na statku morskim; 3) należności zabezpieczone hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym i zastawem skarbowym albo korzystające z ustawowego pierwszeństwa oraz prawa, które ciążyły na nieruchomości przed dokonaniem w księdze wieczystej wpisu o wszczęciu egzekucji lub przed złożeniem do zbioru dokumentów wniosku o dokonanie takiego wpisu; 4) należności, do których stosuje się przepisy działu III Ordynacji podatkowej, oraz należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, o ile nie zostały zaspokojone w trzeciej kolejności; 5) <i>(uchylony)</i> 6) inne należności i odsetki, z zastrzeżeniem § 2a i 3. <p style="text-align: right;">[...]</p>

Przepis EgzAdmU	Treść obowiązująca do 19.2.2021 r.	Treść obowiązująca od 20.2.2021 r.
		<p>§ 7. Środki pieniężne pozostałe po podziale kwoty uzyskanej z egzekucji organ egzekucyjny z urzędu zalicza na poczet innej należności pieniężnej zobowiązanego objętej tytułem wykonawczym, odsetek z tytułu niezapłacenia jej w terminie, kosztów upomnienia i kosztów egzekucyjnych, obciążających zobowiązanego. Do zaliczenia stosuje się odpowiednio przepisy § 1–6.</p> <p>§ 8. Organ egzekucyjny wydaje postanowienie w sprawie zaliczenia środków pieniężnych pozostałych po podziale kwoty uzyskanej z egzekucji na poczet innej należności pieniężnej zobowiązanego objętej tytułem wykonawczym, odsetek z tytułu niezapłacenia jej w terminie, kosztów upomnienia i kosztów egzekucyjnych, obciążających zobowiązanego. Na postanowienie przysługuje zażalenie.</p> <p>§ 9. Nadwyżkę lub niedobór wynikające z końcowego rozliczenia kwot uzyskanych z egzekucji, w wysokości nieprzekraczającej 99 groszy, traktuje się odpowiednio jako kwoty należne albo umorzone z mocy prawa.</p>

2. Obowiązki i należności pieniężne objęte postępowaniem egzekucyjnym

Do art. 2 § 1 EgzAdmU dodano pkt 9a, z którego jednoznacznie wynika, iż katalog obowiązków dochodzonych w trybie egzekucji administracyjnej został wzbogacony o koszty egzekucyjne i koszty upomnienia. Dochodzone są one również w postępowaniu egzekucyjnym. Dotychczas kwestię tę regulował w przypadku egzekucji kosztów egzekucyjnych art. 64c § 5 zd. 1 EgzAdmU oraz w zakresie upomnienia art. 15 § 2 zd. 3 EgzAdmU, ustawodawca zdecydował się jednak doprecyzować tę kwestię jednoznacznie. Zmiana, jak wynika z uzasadnienia projektu nowelizacji, ma charakter porządkujący. Dokonując tej zmiany, ustawodawca pozostawił dotychczasowe brzmienie ww. art. 15 § 2 zd. 3 EgzAdmU, które w stanie prawnym obowiązującym od 20.2.2021 r. jest zbędne. Dotychczas w orzecnictwie sądowym (zob. wyr. NSA z 20.1.2009 r., II FSK 1027/08, Legalis) wskazywano wyraźnie, iż koszty egzekucyjne nie są objęte zakresem zastosowania norm art. 2 EgzAdmU. Obowiązkami podlegającymi egzekucji są m.in. podatki oraz należności pieniężne wynikające z tytułu podatków od towarów i usług, a także odsetki z nimi związane (art. 2 § 1 pkt 1 EgzAdmU). W pojęciu obowiązku mieszczą się należności pieniężne, jeśli mają charakter publiczny lub inny wyraźnie przewidziany w prawie. Dlatego pojęcie obowiązku i należności pieniężnej, w znaczeniu art. 59 § 1 pkt 2 EgzAdmU, należy

odnosić do tego obowiązku i tej należności pieniężnej, które legły u podstaw wszczęcia postępowania egzekucyjnego, nie zaś do kosztów generowanych w jego wyniku.

3. Koszty egzekucyjne a postępowanie egzekucyjne

Normy wynikające z art. 59 EgzAdmU nie zawierają odwołań do kosztów egzekucyjnych, w szczególności nie określają, by w przypadku zaistnienia przesłanek wymienionych w tym przepisie przeszkodą do umorzenia postępowania egzekucyjnego były okoliczności związane z obciążaniem uczestników postępowania egzekucyjnego kosztami egzekucyjnymi. W egzekucji należności pieniężnych koszty egzekucyjne są dochodzone na podstawie tytułu wykonawczego, wystawionego na należność pieniężną, a zatem obowiązek ich ponoszenia obciąża zobowiązanego już w trakcie egzekucji, a ponadto korzystają one z pierwszeństwa w zaspokojeniu. Niemniej wskazane wyżej okoliczności nie uzasadniają stanowiska, że postanowienie o umorzeniu egzekucji z art. 59 § 3 EgzAdmU może, w jakimkolwiek zakresie, zawierać rozstrzygnięcie w sprawie kosztów egzekucyjnych. Postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego wydane w trybie art. 59 § 3 EgzAdmU w zw. z podstawami wymienionymi w poszczególnych punktach § 1 art. 59 EgzAdmU nie dotyczy zatem kosztów egzekucyjnych, choć ze względu na określoną przyczynę umorzenia może mieć wpływ na zasadę ich ponoszenia oraz wysokość. W przypadku, gdy spór dotyczy tylko ustalenia (zasady) ponoszenia kosztów egzekucyjnych, jego granice powinno wyznaczać postępowanie prowadzone w trybie przepisów Rozdziału 6 Działu I EgzAdmU.

Ważne

Zgodnie z nowym art. 64ba EgzAdmU wygaśnięcie egzekwowanego obowiązku po wszczęciu postępowania egzekucyjnego nie zwalnia z obowiązku zapłaty kosztów egzekucyjnych. W takim przypadku postępowanie egzekucyjne nie podlega umorzeniu, jeżeli do wyegzekwowania pozostaną jeszcze koszty egzekucyjne. Będzie to jednak dotyczyć wyłącznie sytuacji, gdy koszty egzekucyjne obciążają zobowiązanego. Jeżeli koszty egzekucyjne obciążają wierzyciela na mocy art. 64c § 9 pkt 2 lit. a–d EgzAdmU, wówczas organ powinien wydać postanowienie z urzędu. Wydawane ono będzie m.in. po wydaniu postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego, a wierzyciel będzie miał 14 dni, gdy postanowienie w przedmiocie obciążenia go kosztami stanie się ostateczne na uregulowanie należności. W przeciwnym razie w świetle art. 2 § 1 pkt 9a EgzAdmU wierzyciel musi liczyć się z egzekucją administracyjną podjętą wobec niego.

Ze względu na powyższe nie należy mieć wątpliwości co do tego, iż pogląd NSA wyrażony w wyroku z 20.1.2009 r. (II FSK 1027/08, Legalis) zachowa swoją aktualność również po nowelizacji. W sytuacji, gdy to zobowiązany ma uiścić koszty egzekucyjne, umorzenie postępowania egzekucyjnego uniemożliwi organowi egzekucyjnemu dochodzenie kosztów egzekucyjnych na podstawie tego tytułu wykonawczego (zob. art. 64ca EgzAdmU). Dowodzi tego także poniższe orzeczenie NSA, które w związku z nowymi rozwiązaniami prawnymi nie straciło na aktualności.

Orzecznictwo

Unormowania zawarte w art. 64c § 4–6 EgzAdmU (w brzmieniu przed 20.2.2021 r.) wykluczają uznanie, że po zakończeniu postępowania egzekucyjnego dotyczącego należności pieniężnej organ

egzekucyjny posiada w stosunku do zobowiązanego wierzytelność o zapłatę kosztów egzekucyjnych (wyr. NSA z 8.3.2006 r., II FSK 400/05, Legalis).

4. Zasady zaokrąglania kwot należności pieniężnych

Istotną nowością w obszarze kosztów egzekucyjnych, ale i wystawiania tytułu wykonawczego na należności pieniężne, jest także rezygnacja z zaokrąglania należności, odsetek z tytułu niezapłacenia tej należności w terminie i kosztów egzekucyjnych. W związku z tym ustawodawca uchylił dotychczasowe brzmienie art. 27a EgzAdmU. Zmianę tę należy uznać za korzystną. Funkcjonowanie tego przepisu w ustawie egzekucyjnej było wynikiem zasady ułatwiania rozliczania należności pieniężnych dochodzonych tytułem wykonawczym lub powstających w toku egzekucji, takich jak koszty. Ustawodawca (w uzasadnieniu do projektu) wskazuje, iż obecnie w organach egzekucyjnych należności pieniężne są obsługiwane w systemach informatycznych tych organów egzekucyjnych i nie ma potrzeby ich zaokrąglania. Ponadto wpłaty są dokonywane w większości przypadków przez dłużników zajętej wierzytelności na rachunek bankowy organu egzekucyjnego. Nie istnieje więc potrzeba stosowania zaokrągleń kwot tych należności. Rozwiązanie to ułatwi pracę dłużnikowi zajętej wierzytelności, jak również organowi egzekucyjnemu. Korzyść z uchylenia tego rozwiązania prawnego nie dotyczy tylko wskazanych przez ustawodawcę okoliczności. Już wcześniej wyrażano pogląd, iż brak zaokrąglenia czy przyjęcie innej zasady zaokrąglenia może oznaczać tylko to, że organ nie wypełnił właściwie dyspozycji przepisu art. 27a EgzAdmU, co nie stanowi jednak naruszenia art. 27 § 1 pkt 3 EgzAdmU, a tym samym nie niweczy skuteczności tytułu wykonawczego. Zaokrąglanie należności pieniężnych ma charakter wyłącznie techniczny, stosowane jest w celu uproszczenia i nie wywiera wpływu na treść obowiązku (zob. wyr. WSA we Wrocławiu z 7.7.2010 r., III SA/Wr 209/10, Legalis). Tego rodzaju okoliczności nie mogły i aż do 20.2.2021 r. nie mogą być podstawą nieprzystąpienia do egzekucji w rozumieniu art. 29 EgzAdmU ani złożenia skutecznego zarzutu w trybie art. 33 EgzAdmU. W praktyce organów administracji publicznej realizujących swoje działania w oparciu o dział III OrdPU pojawiała się wątpliwość, które zaokrąglenie stosować: czy to wynikające z art. 27a EgzAdmU (nakazujące zaokrąglenia do pełnych dziesiątek groszy), czy to wynikające z art. 63 § 1 OrdPU (nakazujące zaokrąglenia do pełnych złotych). Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 16.2.2010 r. (II FSK 1514/08, Legalis) podkreślił, iż ustawodawca w art. 27a § 1 EgzAdmU wprost wskazuje, że sposób zaokrąglania kwot do pełnych dziesiątek groszy odnosi się wyłącznie do tytułu wykonawczego jako dokumentu urzędowego wystawionego przez wierzyciela i stanowiącego podstawę wszczęcia postępowania egzekucyjnego, a nie do innych aktów (dokumentów) wystawianych w postępowaniu egzekucyjnym, np. zawiadomienia o zajęciu prawa majątkowego zobowiązanego u dłużnika zajętej wierzytelności, stanowiących podstawę zastosowania środków egzekucyjnych. Zaokrąglanie odsetek za zwłokę w zawiadomieniu o zajęciu prawa majątkowego następuje według zasad określonych w art. 63 § 1 OrdPU. Nie ma zatem niekonsekwencji w działaniu organów egzekucyjnych, które zastosowały dwie odrębne metody zaokrąglania: jedną dla należności głównej i kosztów egzekucyjnych i drugą dla odsetek za zwłokę od tych należności. Kwota należności głównej wynikała bowiem wprost z tytułu wykonawczego, sposób zaokrąglania kwoty kosztów egzekucyjnych uregulowany

został natomiast w art. 27a § 2 EgzAdmU. Ten niewątpliwy dysonans jest wynikiem niekonsekwencji ustawodawcy i *de lege ferenda* można tylko postulować jednolity sposób zaokrąglania kwot we wszystkich aktach prawnych, co niewątpliwie wyeliminowałoby tego rodzaju problemy interpretacyjne.

Ważne

Od 20.2.2021 r. obowiązywać będzie jeden model zaokrąglania należności pieniężnych dochodzonych w trybie egzekucji administracyjnej, do których znajdzie zastosowanie dział III OrdPU, czyli ten przewidziany w art. 63 OrdPU.

5. Zasady rozliczania kwot drobnych należności pieniężnych

W związku z uchyleniem art. 27a EgzAdmU i związaną z tym rezygnacją z zaokrąglania należności pieniężnych, odsetek z tytułu niezapłacenia tej należności w terminie i kosztów egzekucyjnych zaistniała konieczność wprowadzenia regulacji analogicznej do obowiązującej obecnie, zawartej w art. 27a § 5 EgzAdmU. Przyjęto rozwiązanie, że nadwyżkę lub niedobór do wysokości 99 gr, które występują w końcowym rozliczeniu kwot uzyskanych z egzekucji, traktuje się jako kwoty należne albo umorzone z mocy prawa. Zrezygnowano z dotychczasowego umiejscowienia tego przepisu w art. 27a EgzAdmU i stosowną zmianę dokonano w art. 115 § 9 EgzAdmU. Pozostawienie tej regulacji (według założeń uzasadnienia projektu) służy usprawnieniu pracy organu egzekucyjnego przez umożliwienie zakończenia spraw, w których do rozliczenia pozostały drobne kwoty, a których egzekucja, jak również zwrot (do wysokości 99 gr) wymagałyby od organu egzekucyjnego nakładu pracy niewspółmiernego do osiąganego celu oraz wysokości kosztów.

6. Zmiany w zakresie kosztów egzekucyjnych

6.1. Uwagi ogólne

W znowelizowanym art. 64c EgzAdmU dokonano szeregu zmian merytorycznych. Niektóre z nich zostaną omówione w niniejszym podrozdziale. Regulacje prawne odnoszące się do odpowiedzialności wierzyciela, a zatem § 3–6 art. 64c EgzAdmU, zostaną w tym miejscu pominięte, ponieważ szczegółowo zostały omówione w rozdziale VII niniejszej publikacji.

6.2. Definicja kosztów egzekucyjnych

W znowelizowanym art. 64c § 1 EgzAdmU przyjęto, że na koszty egzekucyjne składają się: opłata manipulacyjna (art. 64 § 1–3 EgzAdmU), opłata egzekucyjna (art. 64 § 4–9, art. 64a EgzAdmU), opłaty za czynności egzekucyjne (art. 64 § 10–12 EgzAdmU) i wydatki egzekucyjne (art. 64b EgzAdmU). O ile uwagi związane z zasadami poboru i nali-

czania opłaty manipulacyjnej i egzekucyjnej oraz z wydatkami egzekucyjnymi znajdują się odpowiednio w rozdziale IV, V i VI niniejszej publikacji, o tyle już w tym miejscu trzeba wskazać, że ustawodawca zmienił regulacje związane z opłatami za czynności egzekucyjne.

Opłatą za czynności egzekucyjne wybraną spośród tych dotychczas pobieranych przy egzekucji należności pieniężnych, z której zrezygnowano w ramach zmiany art. 64 § 9 pkt 10 EgzAdmU, jest opłata za wezwanie pomocy, tj.: Policji, Straży Granicznej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Żandarmerii Wojskowej lub wojskowych organów porządkowych. Koszty udzielania pomocy i asystowania przez ww. podmioty przy wykonywaniu czynności egzekucyjnych stanowiąc będą wydatki egzekucyjne (art. 64b § 1 pkt 18 EgzAdmU). Ich wysokość określana jest zgodnie z przepisami rozporządzeń wydanych na podstawie art. 46 § 3 EgzAdmU oraz art. 50 § 3 EgzAdmU i wynika z rachunków/zestawień kosztów przesyłanych organowi egzekucyjnemu w celu pokrycia tychże kosztów. Utrzymano opłatę za spisanie na miejscu, tj. u zobowiązanego, protokołu o stanie majątkowym zobowiązanego i podwyższono jej wysokość do 20 zł. Spisanie protokołu stanowi bowiem dodatkową czynność organu egzekucyjnego, mającą na celu ustalenie składników majątkowych zobowiązanego, z których możliwe jest przeprowadzenie egzekucji. Czynność ta nie będzie wykonana w przypadku, gdy podjęte przez organ egzekucyjny czynności egzekucyjne doprowadzą do wykonania obowiązku bez potrzeby sporządzania tego protokołu lub gdy zobowiązany z własnej inicjatywy wskaże składniki majątkowe, z których możliwa jest egzekucja. Opłata powstaje bowiem jedynie za spisanie tego protokołu u zobowiązanego (zob. art. 64 § 11 EgzAdmU). Dotychczasowa maksymalna wysokość tej opłaty została ustalona na poziomie 3 zł w 2001 r. na podstawie ZmEgzAdmU01. Taka wysokość nie przystawała do obecnych realiów gospodarczych oraz nie oddawała nakładu pracy i czasu niezbędnego do dokonania tej czynności. Taką samą wysokość opłaty za czynności egzekucyjne ustalono dla spisania protokołu o udaremnieniu przeprowadzenia egzekucji. Obecnie jej minimalna kwota wynosi 13 zł 50 gr. Protokół ten sporządza się, gdy zobowiązany udaremnia przeprowadzenie egzekucji, usuwając, zrywając, niszcząc albo uszkadzając składniki swojego majątku zajęte w postępowaniu egzekucyjnym. W takiej sytuacji organ egzekucyjny zobligowany jest do podjęcia dodatkowych czynności wystąpienia z wnioskiem do Prokuratury o wszczęcie postępowania karnego w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa określonego w art. 300 § 2 KK czy zastosowania innych czynności egzekucyjnych, które mogą doprowadzić do przymusowego wykonania obowiązku.

Ważne

Opłata za czynności egzekucyjne (spisania protokołu o stanie majątkowym zobowiązanego i protokołu o udaremnieniu przez zobowiązanego przeprowadzenia egzekucji) w wysokości 20 zł jest konsekwencją ustalenia rzeczywistych nakładów finansowych, jakie ponoszą organy egzekucyjne na dokonanie tych czynności. Kwota opłaty jest iloczynem godzinowej stawki wynagrodzenia pracownika komórki egzekucyjnej w urzędach skarbowych w 2017 r. (oraz w izbach celnych do 28.2.2017 r.) wynoszącej 49,14 zł oraz czasu niezbędnego na spisanie protokołu o stanie majątkowym zobowiązanego czy o udaremnieniu przez zobowiązanego przeprowadzenia egzekucji (ok. 1/2 godziny). Wynikająca z tego kwota 20 zł tytułem tej opłaty ma zrefinansować wydatki ponie-

sione na dokonanie tych czynności przez pracownika komórki egzekucyjnej (dane zawarte w uzasadnieniu do projektu).

Ustawodawca dalej wskazuje, iż według założeń wprowadzone stawki z jednej strony będą pełniły funkcje prewencyjne, czyli będą miały na celu niejako zachęcenie zobowiązanego do współpracy z organem egzekucyjnym i dobrowolnego wykonywania obowiązków bez konieczności podejmowania przez organ egzekucyjny dodatkowych działań, z drugiej zaś, w związku z koniecznością podjęcia przez organ egzekucyjny dodatkowych działań będących konsekwencją uchylania się przez zobowiązanego od wykonania obowiązków w toku egzekucji administracyjnej, mają niejako refinansować koszty nakładu pracy pracowników obsługujących organ egzekucyjny. Nie kwestionując zasadności tych opłat i konieczności ich naliczania oraz poboru należy wyrazić wątpliwość, czy kwota 20 zł będzie czynnikiem odstrasżającym od podejmowania działań uniemożliwiających przeprowadzenie skutecznej egzekucji oraz czy będzie motywować do dobrowolnego wykonania obowiązku. Ma to swoje uzasadnienie w sytuacji dochodzenia tytułem wykonawczym znacznych należności pieniężnych. Stwierdzenie to staje się tym bardziej uzasadnione, że art. 64 § 12 EgzAdmU określa sposób pobrania opłaty za czynności egzekucyjne w przypadku wielości wierzycieli, którzy wystawili tytuły wykonawcze, na podstawie których organ egzekucyjny spisał protokół o stanie majątkowym zobowiązanego, jak również protokół o udaremnieniu przez zobowiązanego przeprowadzenia egzekucji. Opłaty te bowiem pobiera się jednorazowo i dzieli proporcjonalnie do liczby wierzycieli, którzy wystawili tytuły wykonawcze, na podstawie których organ egzekucyjny spisał protokół o stanie majątkowym zobowiązanego i protokół o udaremnieniu przez zobowiązanego przeprowadzenia egzekucji.

6.3. Zasady obciążania kosztami egzekucyjnymi

W art. 64c § 2 EgzAdmU pozostawiono zasadę, zgodnie z którą kosztami egzekucyjnymi jest obciążany zobowiązany. Wyjątki od tej zasady zostaną omówione w rozdziale VII niniejszej publikacji. Postępowanie egzekucyjne jest bowiem wszczynane w związku z uchylaniem się zobowiązanego od wykonania obowiązku, co wynika z art. 6 § 1 EgzAdmU. Ponadto koszty egzekucyjne pełnią funkcję rekompensującą, jeżeli chodzi o koszty działalności organów egzekucyjnych finansowanych z budżetu państwa, budżetu JST bądź ZUS, jak również funkcję stymulującą, jeżeli chodzi o zobowiązanego, ponieważ mają spowodować dobrowolne wykonanie przez niego obowiązku, a tym samym zapobiec inicjowaniu postępowań egzekucyjnych przez wierzycieli. Nowością jest to, iż zasada obciążania zobowiązanego kosztami egzekucyjnymi dotyczy również sytuacji związanej z ponownym wszczęciem postępowania egzekucyjnego, gdy koszty egzekucyjne poprzedniej egzekucji zostały pokryte przez wierzyciela. W takim przypadku pokrycie kosztów egzekucyjnych przez wierzyciela nie stanowi przeszkody w ponownym dochodzeniu ich od zobowiązanego na wniosek tego wierzyciela. Jeżeli bowiem wierzyciel wskaże majątek lub źródła dochodu zobowiązanego, umożliwiające wszczęcie ponownej egzekucji, możliwe będzie wyegzekwowanie od zobowiązanego kosztów egzekucyjnych powstałych w uprzednio prowadzonej egzekucji administracyjnej, nawet jeżeli koszty te zostały pokryte przez wierzyciela. Według założeń rozwiązanie to w jeszcze

większym stopniu zmobilizuje wierzycieli do poszukiwania majątku zobowiązanego po umorzeniu postępowania egzekucyjnego z przyczyny określonej w art. 59 § 2 EgzAdmU.

Ważne

W ponownie wszczętej egzekucji administracyjnej mogą być dochodzone koszty egzekucyjne powstałe w postępowaniu egzekucyjnym umorzonym z przyczyny określonej w art. 59 § 2 EgzAdmU (bezskuteczność egzekucji):

- 1) na wniosek wierzyciela – jeżeli zostały pokryte przez tego wierzyciela;
- 2) z urzędu – jeżeli nie zostały uprzednio umorzone niezależnie od kosztów egzekucyjnych powstałych w ponownie wszczętym postępowaniu egzekucyjnym.

W przypadku wyegzekwowania od zobowiązanego w ponownie wszczętej egzekucji administracyjnej kosztów egzekucyjnych pokrytych przez wierzyciela po umorzeniu postępowania egzekucyjnego z przyczyny określonej w art. 59 § 2 EgzAdmU, koszty te podlegają niezwłocznie zwrotowi temu wierzycielowi (zob. art. 64ca § 2 oraz art. 64ce EgzAdmU).

Rozwiązania przyjęte w art. 64c § 7 i 8 EgzAdmU odpowiadają co do zasady treści dotychczasowych uregulowań zawartych odpowiednio w art. 64c § 4b i 7a EgzAdmU. Niewyegzekwowane od zobowiązanego wydatki egzekucyjne, poniesione w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym na podstawie jednolitego tytułu wykonawczego, zagranicznego tytułu wykonawczego albo tytułu wykonawczego obejmującego należności pieniężne, o których mowa w art. 2 § 1 pkt 8 lit. g EgzAdmU, organ egzekucyjny pokrywa z budżetu państwa. W przypadkach, o których mowa w art. 80 WzajPomDochodzNaU („1. W przypadku zmiany wniosku o odzyskanie należności pieniężnych państwa członkowskiego organ egzekucyjny prowadzi dalsze odzyskiwanie należności pieniężnych w zakresie wskazanym w zmienionym wniosku i na podstawie zmienionego jednolitego tytułu wykonawczego. 2. W przypadku zmiany wniosku o odzyskanie należności pieniężnych powodującej zmniejszenie wysokości należności pieniężnych będących przedmiotem tego wniosku organ egzekucyjny zwraca podmiotowi różnicę wysokości należności pieniężnych, spowodowaną zmianą wniosku, wraz z odsetkami z tytułu zwrotu tej różnicy naliczonymi zgodnie z art. 82. 3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, jeżeli wyegzekwowane należności pieniężne: 1) nie zostały przekazane państwu członkowskiemu – organ egzekucyjny informuje państwo członkowskie o wysokości zwróconych należności pieniężnych; 2) zostały przekazane do państwa członkowskiego – organ egzekucyjny występuje do państwa członkowskiego o przekazanie na rachunek organu egzekucyjnego należności pieniężnych wypłaconych podmiotowi”). i art. 81 WzajPomDochodzNaU („1. W przypadku wycofania wniosku o odzyskanie należności pieniężnych postępowanie egzekucyjne podlega umorzeniu z dniem otrzymania takiego wniosku przez centralne biuro łącznikowe. 2. W przypadku wycofania wniosku organ egzekucyjny zwraca podmiotowi wyegzekwowane należności pieniężne wraz z odsetkami z tytułu ich zwrotu naliczonymi zgodnie z art. 82. 3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, jeżeli wyegzekwowane należności pieniężne: 1) nie zostały przekazane państwu członkowskiemu – organ egzekucyjny informuje to państwo o wysokości zwróconych należności pieniężnych; 2) zostały przekazane do państwa członkowskiego – organ egzekucyjny występuje do tego państwa o przekazanie na rachunek organu egzekucyjnego należności pieniężnych wypłaconych podmiotowi.”), organ egzekucyjny może wystąpić do państwa członkowskiego lub państwa trzeciego o przekazanie na rachunek tego organu wydatków eg-

zekucyjnych poniesionych w związku z realizacją wniosku o odzyskanie należności pieniężnych wraz z wypłaconymi odsetkami od zwróconych należności pieniężnych. Może to nastąpić po przedstawieniu ich zestawienia, jeżeli wszczęcie lub prowadzenie egzekucji administracyjnej należności pieniężnych będących przedmiotem zwrotu spowodowało państwo członkowskie lub państwo trzecie. Postanowienia o wysokości wydatków egzekucyjnych obciążających wierzyciela nie wydaje się.

6.4. Wydawanie postanowień dotyczących kosztów egzekucyjnych

Regulacje dotyczące kosztów egzekucyjnych są zawarte w art. 64c § 9–11 EgzAdmU. Procedura wydawania postanowień może przebiegać trybem wnioskowym (dotyczy zobowiązanego) oraz trybem z urzędu (dotyczy wierzyciela). Zobowiązany ma prawo zwrócenia się do organu egzekucyjnego z wnioskiem o wydanie takiego postanowienia w terminie 30 dni od dnia wyegzekwowania w całości obowiązku, kosztów upomnienia i kosztów egzekucyjnych lub zapłaty w całości należności pieniężnej, odsetek z tytułu niezapłacenia jej w terminie, kosztów upomnienia i kosztów egzekucyjnych lub od dnia, w którym postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego stało się ostateczne. W przypadku zapłaty w całości należności pieniężnej, odsetek z tytułu niezapłacenia jej w terminie, kosztów upomnienia i kosztów egzekucyjnych, które warunkują rozpoczęcie terminu na złożenie wniosku o wydanie postanowienia w sprawie wysokości kosztów egzekucyjnych, zobowiązany jest w stanie samodzielnie dokonać obliczenia wysokości należnych w postępowaniu egzekucyjnym kosztów egzekucyjnych, co skutkuje możliwością zapłaty przez niego w całości należności pieniężnych dochodzonych w postępowaniu egzekucyjnym i prawidłowym obliczeniem ww. terminu. W procedurze tej zrezygnowano z dotychczasowego obowiązku zawiadamiania zobowiązanego lub wierzyciela, które poprzedzało wydanie postanowienia w sprawie wysokości kosztów egzekucyjnych (dotychczasowy art. 64c § 6a EgzAdmU).

Ważne

Regulacja określona w art. 64c § 9 pkt 1 EgzAdmU nie wprowadza zasady określania kosztów w formie postanowienia. Wydanie takiego postanowienia uzależnione jest od złożenia stosownego żądania przez zobowiązanego. Organ egzekucyjny z urzędu wydaje postanowienie w sprawie kosztów egzekucyjnych jedynie w przypadku, gdy koszty te obciążają wierzyciela. Poprzez to żądanie zobowiązany może uzyskać najpierw rozstrzygnięcie o wysokości i podstawie naliczenia kosztów, a następnie kwestionować zasadność tego naliczenia (zob. wyr. NSA w Warszawie z 18.5.2011 r., I OSK 247/11, Legalis).

6.5. Terminy składania wniosku w sprawie wydania postanowienia o kosztach egzekucyjnych

Dotychczasowy, 6-miesięczny termin na złożenie wniosku zawierającego żądanie wydania postanowienia o wysokości kosztów egzekucyjnych, został skrócony. Ustawodawca uznał bowiem, że 30 dni jest okresem wystarczającym na sporządzenie wniosku, jeżeli

zobowiązany jest zainteresowany uzyskaniem od organu egzekucyjnego rozliczenia tych kosztów i określenia w formie postanowienia ich wysokości. Rozwiązanie to w swoich założeniach ma usprawnić pracę organu egzekucyjnego, albowiem nie będzie potrzeby przetrzymywania akt sprawy egzekucyjnej przez kolejne 6 miesięcy od dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego.

Ważne

Termin 30 dni, uprawniający zobowiązanego do wystąpienia z żądaniem w sprawie wydania postanowienia kosztowego należy uznać, jak dotychczas, jako termin prawa materialnego, który nie podlega przywróceniu.

Orzecznictwo

Zgodnie z art. 64c § 7 EgzAdmU (w brzmieniu do 20.2.2021 r.) organ egzekucyjny wydaje postanowienie w sprawie kosztów egzekucyjnych na żądanie zobowiązanego albo z urzędu, jeżeli koszty te obciążają wierzyciela. Na postanowienie to przysługuje zażalenie.

Przepis art. 64c § 8 EgzAdmU (w brzmieniu do 20.2.2021 r.) stanowi natomiast, że żądanie, o którym mowa w § 7 EgzAdmU, nie podlega rozpatrzeniu, jeżeli zostało wniesione po upływie 14 dni od dnia doręczenia zobowiązanemu postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego, a w przypadku zakończenia postępowania egzekucyjnego wskutek wyegzekwowania wykonania obowiązku – od dnia powiadomienia zobowiązanego o wysokości pobranych kosztów egzekucyjnych. Dla zobowiązanego termin do żądania wydania takiego postanowienia kończy bieg po upływie 14 dni od zaistnienia zdarzeń wymienionych w art. 64c § 8 EgzAdmU. Termin ten jest terminem ustawowym, zawitym, o charakterze materialnym. Bezskuteczny upływ takiego terminu, wobec braku stosownego żądania uprawnionego podmiotu (zobowiązanego), powoduje niedopuszczalność rozstrzygnięcia kwestii kosztów egzekucyjnych, które nie obciążają wierzyciela. Termin z art. 64c § 8 EgzAdmU jako termin prawa materialnego nie podlega przywróceniu. Uprawnienie żądania wydania postanowienia w sprawie kosztów egzekucyjnych oraz obowiązek rozpatrzenia takiego żądania wygasa (przestaje istnieć) z upływem terminów opisanych w art. 64c § 8 EgzAdmU (wyr. NSA z 30.5.2012 r., II FSK 2193/10, Legalis).

Wyżej wymieniony pogląd wyrażony w wyroku NSA w związku z obecnym brzmieniem przepisów zachowuje swoją aktualność.

W przypadku obciążenia kosztami egzekucyjnymi wierzyciela niebędącego jednocześnie organem egzekucyjnym postanowienie w sprawie wysokości tych obciążeń będzie wydawane z urzędu przez organ egzekucyjny niezwłocznie, nie później niż w ciągu 30 dni od dnia wydania: zawiadomienia o przyczynach nieprzystąpienia do egzekucji, postanowienia o nieprzystąpieniu do egzekucji, postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego oraz postanowienia o zakończeniu egzekucji, o którym mowa w art. 62f § 1 EgzAdmU. Brak wydania postanowienia w tym czasie musi być uznany jako utrata prawa przez organ egzekucyjny do obciążenia kosztami egzekucyjnymi wierzyciela. Powyższy pogląd sprzyja zapewnieniu pewności obrotu prawnego. Gdyby bowiem przyjąć, iż termin ten ma charakter instrukcyjny, wierzyciel mógłby również zostać obciążony kosztami np. wiele tygodni i miesięcy po umorzeniu postępowania egzekucyjnego. Ustawodawca, limitując ten czas, stwarza zatem ramy czasowe uprawnionego obciążenia wierzyciela kosztami egzekucyjnymi. W art. 64c § 11 EgzAdmU wprowadzono termin na zapłatę kosztów egzekucyjnych przez wierzyciela. Ustalono, iż termin ten będzie wynosił 14 dni od dnia, w którym postanowienie w sprawie wysokości kosztów egzekucyjnych stało się

ostateczne. Ustawowe określenie terminu wykonania obowiązku uiszczenia kosztów egzekucyjnych podyktowane jest koniecznością stworzenia transparentnego systemu uzyskiwania kosztów egzekucyjnych. Po upływie tego terminu organ egzekucyjny będzie mógł skierować sprawę do egzekucji administracyjnej w celu wyegzekwowania od wierzyciela tych należności.

6.6. Dochodzenie kosztów egzekucyjnych

Na postanowienie organu egzekucyjnego w sprawie wysokości kosztów egzekucyjnych, które zostało wydane na wniosek zobowiązanego lub z urzędu, przysługuje zażalenie.

Orzecznictwo zachowuje swoją aktualność pomimo wprowadzonych zmian w prawie.

Orzecznictwo

Postanowienie z art. 64c § 7 EgzAdmU (obecnie art. 64c § 9 EgzAdmU) może być wydane dopiero po zakończeniu postępowania egzekucyjnego (także przez umorzenie egzekucji), którą to zasadę statuuje § 8 wskazanego przepisu. Uzasadnia to fakt, że kosztów egzekucyjnych nie da się oznaczyć z góry i przewidzieć zdarzeń faktycznych i prawnych mających wpływ na zasadę ich ponoszenia lub wysokość. Do wydania tego postanowienia nie jest przeszkodą, że część lub nawet całość kosztów została już pobrana od zobowiązanego przy egzekucji należności głównej wynikającej z tytułu wykonawczego (wyr. NSA w Warszawie z 21.6.2013 r., II FSK 2103/11, Legalis).

Orzecznictwo

W czasie zawieszenia postępowania egzekucyjnego nie ma podstawy do wydania postanowienia ustalającego koszty tego postępowania, gdyż do wydania takiego postanowienia konieczne jest zakończenie postępowania egzekucyjnego. Uregulowania EgzAdmU w kwestii kosztów egzekucyjnych są kompleksowe i nie ma w tym zakresie podstaw do stosowania przepisów KPA (wyr. WSA w Warszawie z 19.2.2007 r., III SA/Wa 3046/06, Legalis).

Należy również przypomnieć, iż art. 64ca EgzAdmU pozostawił w systemie kosztów egzekucyjnych zasadę określoną dotychczas w art. 64c § 6 EgzAdmU w brzmieniu obowiązującym do 20.2.2021 r. Zgodnie z tą zasadą koszty egzekucyjne powstałe w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego na należność pieniężną są dochodzone na podstawie tego tytułu, chyba że ustawa stanowi inaczej. Jednocześnie w związku ze zmianami zawartymi w art. 61 EgzAdmU (o których mowa w rozdziale XII niniejszej publikacji) doprecyzowano w § 2, że w ponownie wszczętej egzekucji od zobowiązanego mogą być dochodzone koszty egzekucyjne powstałe na podstawie dotychczasowego tytułu wykonawczego. Zgodnie z zasadą koszty te obciążają zobowiązanego i w przypadku, gdy wierzyciel wskaże majątek lub źródła dochodu zobowiązanego, mogą być od niego ściągnięte w ponownie wszczętej egzekucji. Przyjęto, że dochodzenie kosztów egzekucyjnych będzie miało miejsce w przypadku, gdy z wnioskiem o ich dochodzenie wystąpi wierzyciel, który pokrył te koszty w związku z umorzeniem postępowania z przyczyny określonej w art. 59 § 2 EgzAdmU. Zgodnie bowiem z art. 64ce EgzAdmU w przypadku wyegzekwowania kosztów egzekucyjnych od zobowiązanego zostaną one przekazane temu wierzycielowi przez organ egzekucyjny. Koszty egzekucyjne powstałe w umorzonym postępowaniu egzekucyjnym z przyczyny określonej w art. 59 § 2 EgzAdmU będą mogły być dochodzone przez organ egzekucyjny w po-

nownie wszczętej egzekucji również z urzędu. W przypadkach określonych w proponowanych art. 64c § 5 i 6 EgzAdmU wierzyciel jest zwolniony z obowiązku pokrywania tych kosztów. W związku z powyższym organ egzekucyjny będzie mógł z urzędu dochodzić tych kosztów od zobowiązanego, niezależnie od kosztów powstałych w ponownie wszczętej egzekucji administracyjnej. Nieuzasadnione byłoby bowiem przerzucenie na wierzyciela, budżet państwa lub JST wydatków związanych z dochodzeniem w trybie egzekucji obowiązku, który nie został wykonany przez zobowiązanego w sposób dobrowolny.

6.7. Organy egzekucyjne uprawnione do egzekwowania kosztów egzekucyjnych

W art. 64cc EgzAdmU wprowadzono normę wskazującą, że koszty egzekucyjne wyegzekwowane lub uzyskane w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym na podstawie porozumienia, o którym mowa w art. 30 KASU albo art. 6qɑ CzystGmU, przypadają JST, związkowi takich jednostek lub zarządowi związku międzygminnego, któremu naczelnik urzędu skarbowego powierzył prowadzenie postępowania egzekucyjnego. W przypadku, gdy na podstawie art. 6qɑ ust. 2 CzystGmU związek międzygminny przejmuje zadania gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, o których mowa w art. 3 ust. 2 CzystGmU, zasadne jest, aby koszty egzekucyjne wyegzekwowane lub uzyskane w postępowaniu prowadzonym przez ten organ egzekucyjny przypadają właśnie temu organowi. Dotychczas kwestie te nie były uregulowane w EgzAdmU. Skoro ww. ustawy wprowadziły podstawę prawną do przekazania przez naczelnika urzędu skarbowego spraw dotyczących postępowania egzekucyjnego JST, związkowi takich jednostek lub zarządowi związku międzygminnego, uregulowano kwestię przypadających im kosztów egzekucyjnych.

6.8. Podział kwot uzyskanych z tytułu opłat egzekucyjnych

Konsekwencją zmian w modelu naliczania i poboru kosztów egzekucyjnych w sytuacji, gdy przypadają więcej niż jednemu organowi egzekucyjnemu, jest nowelizacja art. 115 § 1 EgzAdmU, regulująca zasady podziału kwoty uzyskanej z egzekucji. W pierwszej kolejności z kwoty uzyskanej z egzekucji będzie pokrywana opłata manipulacyjna, następnie opłata za czynności egzekucyjne, wydatki egzekucyjne, koszty egzekucyjne powstałe w umorzonym postępowaniu egzekucyjnym z przyczyny określonej w art. 59 § 2 EgzAdmU, opłata egzekucyjna i koszty upomnienia. Pierwszeństwo zaspokojenia opłaty manipulacyjnej z uzyskanej z egzekucji kwoty podyktowane jest koniecznością zrekompensowania organowi egzekucyjnemu środków finansowych, jakie ponosi w związku ze wszczęciem postępowania egzekucyjnego i następnie egzekucji administracyjnej. Umiejscowienie zaś opłaty egzekucyjnej, jako należnej po: opłacie manipulacyjnej, opłacie za czynności egzekucyjne, wydatkach egzekucyjnych i kosztach egzekucyjnych powstałych w umorzonym postępowaniu egzekucyjnym z przyczyny określonej w art. 59 § 2 EgzAdmU, w przypadku, o którym mowa w art. 64ca § 2 EgzAdmU, stanowi wyraz realizacji zasady proporcjonalności i efektywności przez powiązanie uzyskania tej opłaty z wyegzekwowaniem należności pieniężnej. Z tego też względu ustawodawca uznał, że konieczne jest doprecyzowanie uwzględnienia, w podziale kwoty uzyskanej z egzekucji,

kosztów egzekucyjnych powstałych w umorzonym postępowaniu egzekucyjnym z przyczyny określonej w art. 59 § 2 EgzAdmU. Stały charakter tych kosztów egzekucyjnych wymaga, aby zostały potraktowane tak jak inne stałe składniki kosztów egzekucyjnych (opłata manipulacyjna), które pobiera się w pierwszej kolejności. Rozwiązanie to w swoich założeniach wyeliminuje wątpliwości odnośnie do kolejności zaspokajania kosztów egzekucyjnych, które powstały w umorzonym z powodu bezskuteczności postępowaniu egzekucyjnym.

Podstawa prawna:

- art. 2 § 1 pkt 9a, art. 27a, 64ba, 64c, 64ca, 64cc, 64ce, 115 EgzAdmU.

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl